

UREDNIŠTVO

David Albahari
Mirjana Andelković
Milivoj Nenin
Vasa Pavković
Aleksandar Carić

Glavni i odgovorni urednik
Milica Mičić-Dimovska

LIKOVNA OPREMA
Branislav Dobanovački

TEHNIČKI UREDNIK
Slobodan Radošević

KOREKTOR
Julkica Đukić

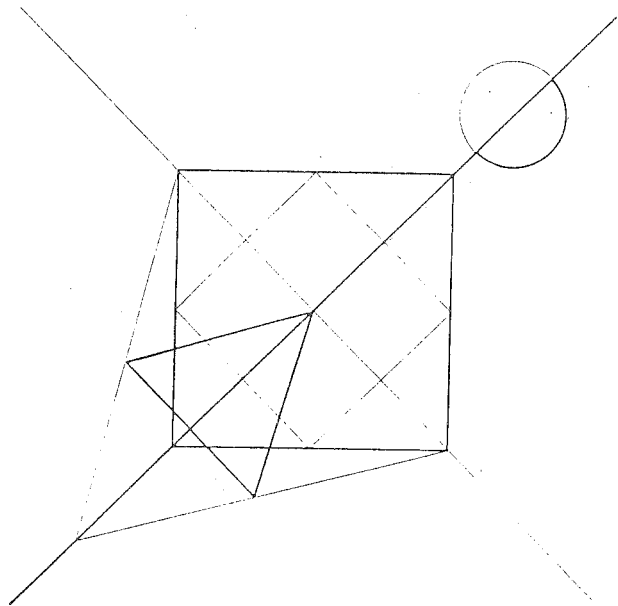
MATICA SRPSKA
1989.

BIBLIOTEKA PRVA KNJIGA 159

PRIRODA MESECA,
PRIRODA ŽENE

– DEVET METAPOEMA –

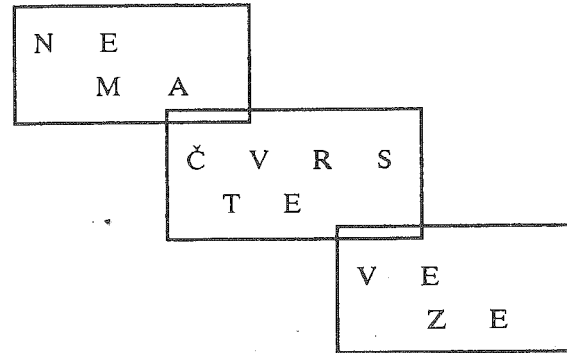
Dubravka Đurić

"Priroda meseca, priroda žene" – crtež za Dubravku
Miško Šuvaković, 1988.

TRAGANJE

PRVI DEO

RUKA

REČ

RIBA

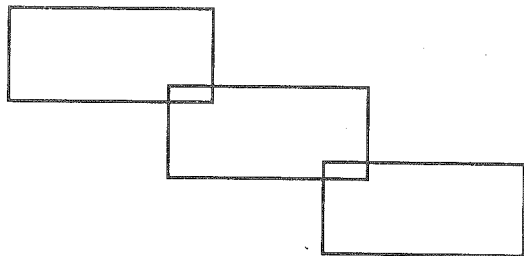
On je postojao
 On postoji

U reči

VODA

Voda kaplje
 Iskustvo vode u rečima

NEMA ČVRSTE VEZE

PRAZNINA

neispisana reč

On postoji

Dejstvuje u meni kroz

REČ

VAZDUH

VAZDUH

RIBA

KAMEN

TLO

<Zemlja je moja majka

Raskošna mati

Učim da volim Zemlju

i njena biča

KROZ REČ

Ona je stvarna

Ona je dokaz

da nema

NEMA NEMA NEMA

NEMA NEMA NEMA

Ne ispisuje se praznina
u praznini

RIBA

Voda je moj znak

Voda me prati

u šumi

Predodređenost

u šumi

U vodi se prepoznaje

lik

moj lik

LIK REČI

PIK

NEMA TRAJNE VEZE

IZMEĐU REČI I RIBE

VODA VODA VODA

Iskustvo je trošno

Nije reč

jer ONA je inkarnirana

u TELO

T*E*L*O R*E*Č*I

VODA VODA VODA

Voda me određuje

Prati me

REČ

U praznini prostora

u savršenosti

oblika

REČ

REČ

REČ

PRATI ME

Draga moja

Iz dana u dan ti pišem

Iz godine u godinu ti pišem

Ljubičice

skriveno u travi

U restoranu mi kupuješ ljubičice

Iz dana u dan ti pišem

Iz dana u dan ti pišem

Pesak po kojem hodam je vreo
ne mogu da stojim

Krici

Krici

Krici

Draga moja

Iz dana u dan ti pišem

Iz godine u godinu ti
pišem

Plivamo daleko od obale do pešćanih ostrva
na koja staneš i iznad si morske površine

Iz dana u dan ti pišem

Iz dana u dan ti pišem

Količina reči me prekriva
Obaraju me reči
Ne mogu da pratim smisao

Krici

Krici

Krici

Plivajmo do pešćanih ostrva
daleko od obale
Uzbudljivo je stati na njih
i posmatrati more

Smeh
Smeh

Iz godine u godinu

Iz godine u godinu

Reči se kombinuju na nove načine
Omogućavaju novo iskustvo

Iznenaduje me raznolikost
boja ljubičica

Šaljem ti u pismu
raznobojne ljubičice

Daleko od obale

Krici

Krici

Krici

Pišem ti

Pišem ti

Iz dana u dan

Iz dana u dan

Krici

Krici

Krici

Daleko od obale

do pešćanog ostrva

Uveče prolazimo pored turbeta
sveće večno upaljene

ljudi

Kroz rešetke lete novčići

Ljubičice
suve ljubičice

nakon par godina

izblede

/ljubičice u travi/

skrivena reč

Ponavljanja doprinose ritmu
Lako raspoznatljiva struktura

Daleko od obale

/skrivene/

u travi

/peščano ostrvo/

Ja ne izražavam sebe

Ja se distancira od napisanog

Krici

Krici

Krici

Reči ne prenose iskustvo/doživljaj
one omogućavaju iskustvo/doživljaj

Dugo dugo

na ulici

u nesvesti

ležim

Dugo dugo

na ulici

u nesvesti

ležim

Po haljini me je prepoznala

Daleko od obale

Ulazim kroz prozor u kuću

Laste svijaju gnezda

Krici

Krici

Krici

Iz dana u dan

menjaju se oblici

iz dana u dan

tišina

Često izgovaram

reč

TIŠINA

Laste svijaju gnezda

Daleko od obale

Daleko od obale

Tok reči u nizu je
isprekidan

Obala je neobično mirna
za ovo doba godine

Nema tačke

Nema zarez

Poneko veliko slovo i gomila malih slova
nižu se jedno do drugog

Stena je okružena vodom
talasi udaraju o nju

Stena – riba

Strmi prilaz
ovčije staze

Rečenica ne mora da bude smisljena

Poigravam se

SMISLOM
BESMISLA

Kiša pada po vodenoj
površini
Kiša pada po vodenoj
površini

Svaka kap udara u vodenu
površinu

Muzika

čista muzika
fenomena

TIP TIP TIP

TAP TAP TAP

Jezik ne može da imitira
zvuk pesme / vode

ni kad kažeš reč

ŽUBOR

nije isto

kao kada

čuješ muziku

čistu muziku fenomena

Neobično je ponovo biti zimi u gradu na moru
Sećanja na davno vreme
su nejasna

Rečenica sledi smisao

reči

Poigravam se

BESMISLOM

SMISLA

Svaka reč govora se utapa

u

JEZIK

Rečenica prati tok svesti

Slogovi

glasovi

čiji je smisao

u ritmu

u zvuku

koji se ponavlja

čista muzika fenomena

TIP TIP TIP

TAP TAP TAP

Obala je neobična za ovo doba godine

– rečenica je koja nema smisla
ne odgovara prirodnom poretku

Strmina brda

je

strmina reči

reč nestaje u

JEZIKU

TIP TIP TIP

TAP TAP TAP

Tok reči je isprekidan

U mojoj prirodi nije
kršenje pravila sintakse i semantike

Da li je to strah

pred

BESMISLOM

SMISLA

?

Neobično je ponovo biti

u ovom gradu

zimi

Sećanja su nejasna

Slomi smisao reči

Slomi smisao rečenice

Svaka celina je

vid realnosti

Stena je prekrivena vodom

Reč prekriva značenje

neobična je obala

Tok je isprekidan

Kapi

TIP TIP TIP

Slomi strukturu

TAP TAP TAP

rečenice i reči

na površini vode
/površini značenja

neobično je

videti planove realnosti

Igraj se

TIP TIP TIP
TAP TAP TAP

Moj jezik doživljava

ŽUBOR

VODE

različito od drugih jezika

Neobičan je spoj

suglasnika i samoglasnika

u

reči

Neobično je sećanje na

početak

Razbiti smisao

REČI

Neobičan je ovaj grad

Ali još nisam otkrila
prirodu veze

između mene i reči
imena i imena

TOK

SE

PREKIDA

RASKIDA

TIP TIP TIP
TAP TAP TAP

Zrak sunca
 Na stolu karfiol
 Volim da se vozim biciklom
 Gotova rečenica ulazi u tekst
 Zrak sunca ne osvetljava
 razumevanje pesme
 Ručak odlažem za kasnije
 Ona hoda ulicom
 /kiša/
 Ona ide po barama
 /sunce/
 Karfiol je spreman za jelo
 /na stolu ručak za onog koga nema/
 /nema/
 neman iz priče
 nemam
 stranica papira // list papira

Rečenica je celina
 ONA SAM JA

Idem po kiši
 karfiol kisne
 /sunce/

Ona je Mesec
 Ona je Zemlja

Vlažna je njena priroda

Ove rečenice nemaju čvrsto značenje

Zamisli reč
 Zamisli rečenicu

Vidi reč
 Vidi rečenicu

Slova se pojavljuju na stvarima
 Slova su obrnuta slika sveta

Idem po kiši
 Ide po kiši

ONA SAM JA

Koja je priroda MESECA?

slike
 Koja je priroda ~~odlikavanja~~
 MESECA u jezeru ?

Koja je priroda REČI ?

Svaka reč može biti
smeštena u pesmu
Svaka reč može biti
smeštena u pesmu

a
aJa
a

Slomiti pravila

LOM ITI

LOOOO MIIII TIIIIIIIIII

LLL

MMMMMMMM

TTTTTTTTTTTTTTTT

Pod tušem se tuširam

Ribe su u vodi
u određeno doba pasu
među stenama

Riba – simbol hrišćanstva
– simbol vere

VERUJEM U REČ

ONA SAM JA SAM ONA

ONA SAM SAM ONA

Ovo nije IGRA
POIGRAVANJE

OVO JE SLIKA
MESECA
OD
REČI

MESEC
WESEC

u

VODI

reč MESEC

Kiša pada

Idem po kiši

/Mesec/

/a Sunce/

Ručamo u gradu

Ručamo na brzinu

Slomiti pravila
da se izgubi smisao

neman iz priče
neman
Mesec

U vodi
riba

u vodi
pritajim se kao rak

Pesma je otvorena struktura
Pisati je znači ispunjavati
papir znacima
besmisla

Slamam pravila
Slika sveta se slama

MESEC

Mesec u vodi

MESEC
OD
REČI

Ona sam ja

Reč

Voda i riba su sjedinjeni

Gotova rečenica ulazi u tekst
Ovo je tekst pesme

—————→ ja sam ona sam ja ←————
←—————→

/strelica pokazuje pravce polaska čitanja/

PRAVILA

DRUGI DEO

1

Sve je dobro
svo znanje samo jedna nit
nit među nitima

Kisele žilice vinove loze

Sada je trenutak
za čvrstu odluku

Mekano testo se razvlači

Traganje se ne može odložiti

Traganje se ne može nastaviti

Posle nekog vremena ništa nije kao što jeste

Ali jeste trag u vidu oblaka

Rasprši se od toplote

Trag se gubi

Sećanje je EHO

Aporija

Paradoks

UMA

Mislim o jeziku
Sanjam o jeziku

Ne nadahnuće — UDAHNUTI

/DAH/ uzDah — izDah /DAH/

Duh se pojavljuje noću

Nema izvesnih zbivanja
zbilja (zbilja?)

Topao hleb u 4 sata
ujutru pred pekarom

Izbeći nagle padove
(gubitak daha)
(nestanak/slabljenje inspiracije)

Dobro je slediti dobrog duha

Ozdravljenje
Praćenje traga

Ukrotiti jezik
Ukroćeni bik / jezik je jastvo
skupnost jastava

Svako saznanje samo nit
Motivi se gube

Ne pojavljuju se
Ne prepliću se
Ne vraćaju se

U ritmu ponovljenog zvuka

/kada prođe vreme moram da pišem/
/pisanjem se razvija pisanje/

Izadi iz postavljenih okvira
Izadi iz zadatog nadahnuća
Ono nije nužno da bi nastala pesma

2

Pesma se ne peva
Ona je vežba uma
Logika traženja

Logika mesta

Dinamika statičnosti
Statika dinamike uma

Drugi je pristup označen tragom

Ja ne izražavam osećaj
Ja ne izražavam iskustvo

Ni tuga
Ni bol
Ni sreća

Bez strasti
staloženo
istraživanje

JEZIKA

↑ ↓
UMA

JEZIK	→	JEZIK
JEZIK	←	UM
UM	→	SVET
SVET	←	SVEST
SVEST	→	JEZIK

odbacujem

pravolinijsko

tumačenje

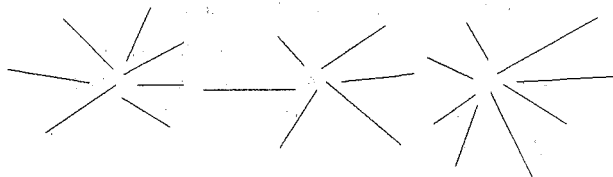
Ne postoji pravolinijsko kretanje

Jezik je vodena površina

Osa jezika prelama

Videnje

IZ SVIH TAČAKA NA SVE STRANE

3

U sebi samom

ogoljena površina

sobom (se) samo (se) sa (sobom) sebi
je/jeste

u ne/videno <m>
za putem/putom <tom>

jeka je jeste

za zvuk

jezika je/zika je

samo mali deo mene

otuđen je

izvan

i

iznad

jezika

(od)

jezika

jeste njim/njom/mnom

4

Logička operacija

<ne> podrazumeva uplitanje jastva
kao onoga koje se samoizražava

Logička operacija

<ne> podrazumeva otklanjanje jastva
jezika koje se samoizražava

U krajnostima

U procepu

i rascepu

Nijedan prekid nije apsolutan

Jezik prati logiku jezika/uma
Ali svet je razdeljen u mnoštvo jezika
mnogih jastava, a svaki je vid opšteg
jastva jezika u kojem učestvuje i koji
ga omogućava

Svedi jezik na čisti odnos
jezika i jezika
jezika i uma

Procesi uma su logički procesi
koji svode jezik uma na sebe samog
/meta – jezik uma/

Osetiti jezik sobom samim
/meta – jezikom uma/

2

1
na mestu gde je bio/gde je stajao
doći će ono što mora/mora da se zameni položaj
upravo to hoću/hoću da označim mesto/položaj
ali ne samo to/tu nije kraj/prostor je beskonačan
u sklopu jedne rečenice moguće je/moguće je sve
događaj u jeziku/mesto praznog prostora
prostor je beskonačan/dozvoljava mnoštvo činova
bacila je čini/čin je ono što sada činim
u trenutku dok pišem/prvi čin, drugi čin
bacila je čini/u jeziku se odvija jezički čin
govor nastaje u trenutku/trenutak večno traje
ne samo ovaj govor već svi govori/govori čutanjem
zameniće mesto <a>/zamenjuju mesto <a>
zamenili su mesto <a>/prostrano/prostor
zaviri u knjigu na stolu/knjiga prirode
toposi se ponavljaju/treba naći mesto
u potrazi za rečju/zamenili su/događaj
se odvija u jeziku/stajao je
odnos reči i reči/odnos elemenata strukture

apstraktno u jeziku inicira svest
svest inicira događaj u jeziku

/prošlost je neizvesna/

tu i tamo i ovde i nigde i svugde

jedan je prostor ispunjen
/u jednom prostoru/

DOGADAJ i DOGAĐAJ

U JEZIKU

Struktura jezika II struktura svesti
tu/zamenjen/pojam/odredi tačno značenje pojma

pročisti svest
pročisti svest

svet je varka
svet je svet
svest je varka
svest je sveta
umnost sveta

između i između

MMMAAAJJJAAA

zameni mesto reči/zameni reč
zameni mesto i mesto/jedinstven je prostor
tu i tamo/ovde i nigde

VVVVVAAAAAARR

RRRRRRKKKKKKKKKAAAAAaaaaaaaaaaaaaa

ONA JE DRUGI
TREĆI DEO

SAMO
JEDAN NAČIN
SPOZNAJE SAMO
JEDAN NAČIN VIĐENJA
JA ≠ JA = JA JEZIKA

SAMO IZLAŽENJEM
IZ OKVIRA POSTIGNUTOG

SAMO SLAMANJEM NORMI

JA ≠ JA = JA JEZIKA
JA ≠ JA = JA JEZIKA

ARHETIPSKI SIMBOL JINA I JANGA
ZDRUŽUJE SUPROTNOSTI

KOJA JE PRIRODA MESECA
KOJA JE PRIRODA ŽENE
KOJA JE PRIRODA PITANJA

SVRHA JE JEZIKA DA UKAŽE
NA SEBE SAMOG
SVRHA JE JEZIKA DA UKAŽE
/UKAŽE/

SVRHA ŽENE U OGLEDALU
SLIKA ŽENE U OGLEDALU SVRHA ŽENE U OGLEDALU
SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA
SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA SLIKA

ONA JE DRUGI

SAMOM SOBOM
SAMA
(JA) SAM SLIKA

/SLIKA SEBE
U OGLEDALU/

PO IVICI KRUGA PO IVICI K
SVRHA SAMA SEBI
PO IVICI KRUGA PO IVICI PO IVICI
SOBOM

SADRŽAJ

TRAGANJE 7

PRAVILA 31

ONA JE DRUGI 43

BIBLIOTEKA PRVA KNJIGA

Štampano u 500 primeraka, a od toga
300 numerisanih

U štampanju ove knjige učestvovala je
Samoupravna interesna zajednica kulture
Novog Sada

BROJ OVOG PRIMERKA

IZDAJE: MATICA SRPSKA, NOVI SAD
SLOG: "GRAFIČAR", NOVI SAD
ŠTAMPA: "DUPLEX", RAKOVAC

Na osnovu mišljenja Pokrajinskog komiteta za obrazovanje i kulturu SAP Vojvodine br. 413-570/89, od 8. avgusta 1989. godine ova knjiga je oslobođena osnovnog i posebnog poreza na promet.